

Dluhy, války, výhrůžky

Miloš Balabán

Donald Trump stojící v čele nejsilnější země Severoatlantické aliance vzkázal po svém setkání s Angelou Merkelovou, která vede nejsilnější zemi Evropy, že „Německo dluží NATO ohromné množství peněz a Spojené státy musejí být placeny víc za silnou a velmi drahou obranu, kterou poskytují Německu“.

Zároveň Turecko omezuje své aktivity v NATO na protest proti tomu, že některé evropské země nemají příliš pochopení pro nedemokratické praktiky prezidenta Erdogana a odmítají přenesení kampaně před referendem o posílení prezidentských pravomocí s účastí tureckých politiků do evropských měst.

Leckterý ostřílený alianční diplomat na to může říci, že v politice často padají ostrá vyjádření, přesto míra společných zájmů, propojenosti a vzájemné závislosti je tak velká, že to fungování NATO neohroží.

Generální tajemník Aliance Jens Stoltenberg v případě slovních přestřelek s Tureckem diplomatically vyzval všechny zúčastněné ke vzájemnému respektu. Není už nicméně překračován Rubikon?

Turecké výpady, okořeněné Erdoganovými přirovnáními Německa k fašistickému státu, totiž zapadají do tektonických změn vnitřní a zahraniční turecké politiky. Doma se jedná o nastolování nedemokratického režimu a vně o prosazování nových mocenských zájmů, které jsou v mnoha ohledech v rozporu s politikou NATO i EU. A Trumpovy účetnické výhrůžky Německu nejsou nějakým izolovaným gestem, nýbrž zapadají do posunu americké geopolitické strategie směrem k izolacionismu a protekcionismu.

V NATO tak může být stále těžší všechny spory překonávat. Ostatně dokáže si někdo představit, jak by mohlo NATO fungovat v případě, že by došlo k obchodní válce mezi Evropou a Spojenými státy? Nemusí to přitom být science fiction.

Reportéři německého deníku Bild položili předsedovi Evropské komise Jeanu-Claudu Junckerovi otázku, zda je Evropa schopna vést obchodní válku s USA.

Juncker nejprve kontroval protiotázkou, zda jsou Američané připraveni vést obchodní válku s Evropou, a dodal, že by neodpovídala ani zájmům Evropy, ani USA. Následně ale řekl: „Musíme brát vážně protekcionistická prohlášení administrace Trumpa a být připraveni.“

Věřil by někdo před pouhým půlrokem, že místo zóny volného obchodu mezi USA a Evropou bude ve hře možnost obchodní války?

Lídři Unie to tak dnes nemají jednoduché, když dva důležité spojenci nejsou vůči ní přátelsky naladěni a navíc jsou i nepředvídatelní. Po římském summitu, který deklaroval vůli Unie zachovat a v její integraci pokračovat, by to ale chtělo i více sebevědomí. Proč Trumpovi nepřipomenout, že především Evropa hodně doplatila na nepromyšlenou a neúspěšnou americkou intervenci v Iráku, která začala právě před čtrnácti lety a spustila lavinu bezpečnostní nestability? Evropu stojí nemalé peníze a úsilí jí čelit. Odpověď na to, kdo komu co dluží, pak může vypadat poněkud jinak.